

ΣΜΥΡΝΑΙΚΑ ΣΤΑΘΜΑ.

SISMANGLIO
MECARIO

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ
ΣΜΥΡΝΑΪΚΑ ΣΤΑΘΜΑ
 ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΚΕΡΑΜΕΩΣ.

Ἐπιμελητοῦ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου
 τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

711

H. Maury

ΣΜΥΡΝΗ
 ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

MEGARO

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

SISMANOGLIO
MEGARO

ΓΟΥΣΤΑΒΟ, ΧΙΡΣΦΕΛΔΩ.

ΤΩ, ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ Ο ΣΥΓΓΡΑΦΑΣ.

ΗΜΕΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μετὰ ἑξαμηνιαίαν περίπου μελέτην παρασκευάσαντες τὴν βραχεῖαν ταύτην διατριβὴν περὶ τῶν ἐν τῷ ἀρτισυστάτῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Μουσείῳ εὕρισκομένων ἀρχαίων τῆς Σμύρνης σταθμῶν, πρὸ τῆς ἐκδόσεως ἔγνωμεν ἵνα καθυποβάλωμεν αὐτὴν εἰς τὴν κρίσιν ἐνὸς τῶν διακεκριμένων σοφῶν, τιμῶντος ἡμᾶς διὰ τῆς εὐνοίας του. Καὶ δὴ ἐπέψαμεν αὐτὴν τῷ κ. Gustav Hirschfeld, διδάκτορι τῆς φιλοσοφίας καὶ ἀρχαιολογίας, ἐπιτετραμμένῳ παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου τὴν ἐπιστημονικὴν περιήγησιν σπουδαίων τινῶν τόπων τῆς Μικρασίας· ὁ δὲ πολύτιμος οὗτος φίλος ἀπέστειλεν ἡμῖν πρότινος ἑλληνιστί τε καὶ γερμανιστί τὴν ἐπισυνημμένην ἐπιστολήν, ἐν ἧ τὴν περὶ τῆς βραχείας ἡμῶν ταύτης πραγματείας ἐκφέρει αὐτοῦ κρίσιν. Εὐτυχεῖς δὲ λογιζόμεθα, διότι ἐπέτρεψεν ἡμῖν νὰ περικοσμήσωμεν τὸ μικρὸν τοῦτο ἔργον ἡμῶν διὰ τοῦ κλεινοῦ αὐτοῦ ὀνόματος.

Ἐγγραφον τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1875.

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο ΚΕΡΑΜΕΥΣ.

Ἐπιμελετὴς τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου
τῆς ἐν Σμύρῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Es ist das Ziel der Alterthumsforschung, von der antiken Welt ein moeglichst treffendes und lebendiges Bild zu entwerfen. Dazu bedarf es aber nicht blos der vereinten Arbeit Vieler, sondern auch die geringfuegigsten Reste muessen gesammelt, erforscht und so nutzbar gemacht werden. Denn der Ueberbleibsel, welche von dem klassischen Alterthum bis auf unsere Zeit gekommen, sind so wenige, dass auch das Kleinste, scheinbar Bedeutungslose Werth gewinnt, wenn es sich darum handelt, das antike Leben in seinem Zusammenhange wieder zu erkennen. Daher ist es auf das Hoechste erfreulich, dass hochgebildete Griechen der Stadt von Smyrna mit seltener Aufopferung und Uneigennuetzigkeit begonnen haben, die Reste der Vergangenheit von allen Seiten dieses so ergiebigen Landes zusammen zu tragen. Jndem sie dadurch aller Welt klar beweisen, dass das Andenken ihrer Vorfahren in ihnen lebendig ist, und dass die Faeden, welche sie mit der Vergangenheit verbinden, nicht gerissen sind, bereichern sie zugleich die Wissenschaft um werthvollen Stoff,

und erschliessen immer mehr ein Land, welches, einst eine Leuchte am Eingang der klassischen Geschichte, nunmehr gleichsam erst wieder gefunden und in seinen Einzelheiten allmählich wieder entdeckt werden muss. Es ist eine heilige Pflicht der Hellenen, diese Arbeit nicht nur den Fremden zu ueberlassen, welche aus ganz Europa in dieses klassische Land wallfahren, sondern sie mit ihnen zu theilen. Und es ist daher mit groessester Freude zu begruessen, wenn eifrige und faehige einheimische Juenglinge ihren Forschungstrieb mit Vorliebe diesem Gebiete widmen. Unter diesem Gesichtspunkt ist die vorliegende kleine Arbeit ein schoenes Zeichen, wie gering auch die darin behandelten Reste erscheinen moegen. Es muss der Wunsch Aller sein, welche die Wissenschaft hoch schaeetzen, dass ein solcher Eifer erhalten und gefoerdert werde, damit er sich dann auch Groesserem zuwende und für weitere Kreise von Nutzen werde.

DR. GUSTAV HIRSCHFELD.

Σκοπὸς πασῶν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν εἶναι τὸ νὰ σχηματισθῇ εἰκὼν τις καθόσον ἐστὶ δυνατόν ἀκριβεστάτη καὶ ἐκφραστικωτάτη τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Πρὸς τοῦτο ὅμως εἶναι χρεῖα ὄχι μόνον ἡ κοινὴ ἐργασία πολλῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦτε περισύναξις καὶ ἐξέτασις καὶ τῶν παραμικροτέρων εἰσέτι λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος. Διότι ἐκ τῆς κλασικῆς ἐποχῆς τόσον ὀλίγα περιῆλθον μέχρι τῆς ἡμετέρας, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ λεπτότατον καὶ τὸ φαινόμενον κάπως οὐτιδανὸν λαμβάνει ἀξίαν, ὁπόταν πρόκειται νὰ ἀναγνωρισθῇ ὁ τῶν ἀρχαίων βίος μεθ' ὄλων αὐτοῦ τῶν ἰδιοτήτων. Διὸ ὑπερευχάριστον ἐστὶν ὅτι Ἕλληνες ἀληθῶς πεπαιδευμένοι τῆς πόλεως Σμύρνης μετὰ σπανίας ἀφιερώσεως καὶ αὐταπαρνήσεως ἤρξαντο νὰ περισυλλέγωσιν ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τὰ κλασικὰ λείψανα τῆς πλουσίας Ἀνατολῆς. Ἐν ᾧ δὲ τοιοῦτοτρόπως ἀποδεικνύουσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ζῆ ἢ τῶν προγόνων μνήμη καὶ ὅτι δὲν διελύθησαν οἱ δεσμοὶ, οἵτινες ἐνώουσι αὐτοὺς εἰσέτι με τοὺς τότε αἰῶνας, πλουτίζουν συνάμα

καὶ τὴν ἐπιστήμην μὲ πολύτιμον ὕλην καὶ ἀνακαλύπτουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν χώραν ἣτις πάλαι μὲν ὡσπερ τις φάρος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς κλασικῆς ἱστορίας ἀναφανείσα, νῦν δέ, ὡς ἔπος εἶπεῖν, ὀφείλει πάλιν ν' ἀνευρεθῆ καὶ ν' ἀνακαλυφθῆ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα. Καθῆκον δέ ὅσιον ἐστὶ τῶν νῦν Ἑλλήνων ὅπως μὴ ἀφίνωσι τὸ ἔργον τοῦτο μόνον εἰς τοὺς ξένους, οὓς ἀφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης ἐφελκύνει ὁ σεβασμὸς τῆς χώρας ταύτης, ἀλλ' ὅπως συνεργάζονται καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τούτῳ. Ἐνεκα τούτου τοίνυν μετὰ μεγίστης χαρᾶς παραδεκτέον, ἂν ἐγγώριοι νέοι, πρόθυμοί τε καὶ ἐπιτηδέιοι ἀφιερώνουσι τὸν ζῆλον αὐτῶν εἰς ἀρχαιολογικὰς πρὸ πάντων ἐρεῦνας. Καὶ ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἔποψιν ἢ προκειμένη πραγματεία εἶναι ὡραῖον δεῖγμα, εἰ καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν αὐτῇ ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα φαίνονται ἴσως μικρά. Ὅσοι δὲ τὴν ἀξίαν τῆς ἐπιστήμης αἰσθάνονται, ὀφείλουσι νὰ εὐχωνται ὅπως διατηρεῖται καὶ ἀυξάνεται ὁ τοιοῦτος ζῆλος, ἵνα τολμήσῃ μετὰ ταῦτα καὶ εἰς μείζονα ἔργα καὶ ἀποβῆ ὠφέλιμος ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ.

Δρ. ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΧΙΡΣΦΕΛΛ

Οἱ περὶ τῆς Σμύρνης πραγματευόμενοι ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι συγγραφεῖς οὐδὲν σημειοῦσι περὶ τοῦ σχήματος τῆς τότε ἀγορᾶς· ἐκ τοῦ ἐφεξῆς ὁμῶς χωρίου τοῦ Παιουσανίου, « ἡ ἀγορὰ τοῖς Ἑλλείοις οὐ κατὰ τὰς Ἰώνων, καὶ ὅσας πρὸς Ἰωνίαν πόλεις εἰσὶν Ἑλλήνων » ¹⁾ δηλοῦται ὅτι καὶ ἡ τῆς πόλεως ταύτης ἀγορὰ ἦν ἐσχηματισμένη κατὰ τὸν ἰωνικὸν ῥυθμὸν, ὃν ἐξ εἰκασίας λέγουσιν εἶναι ὁμοῖον τῇ τοῦ Βιτρουβίου ταύτη περιγραφῇ. « Graeci in quadrato amplissimis et duplicibus porticibus fora constituunt, crebrisque columnis et lapideis aut marmoreis epistylis adornant, et supra ambulationes in contignationibus faciunt. » ²⁾ Περὶ δὲ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ εὐρύθμου τῆς ἀρχαίας τῆς Σμύρνης ἀγορᾶς, μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστείδου δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμέν τι· διότι ὁ ῥήτωρ οὗτος, ἐν πολλοῖς αὐτοῦ ἔργοις μνημονεύει μετ' ἐγκωμίων καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀγορᾶς τῆς πόλεως ταύτης. Π. χ. ἐν μὲν τῷ « Σμυρναϊκῷ πολιτικῷ », περιγράφων τὰ τῆς πόλεως κάλλη, « μέχρι τῆς παραλίας, φησὶ, καταλάμπεται γυμνασίαις, ἀγοραῖς κτλ. » ³⁾ Ἐν δὲ τῇ « μονωδία ἐπὶ Σμύρνη », ἐν ἣ ὀδύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ καταστροφὴν τῆς πόλεως ἐπὶ Μάρκου τοῦ Αὐρηλίου, « ὦ τῆς ὑπερλάμπρου σχήμα

1) Παιουσαν. VI, 24.

2) Vitruv. 1, I.—Πρὸς. W. Smith, Dictionary of antiquities. London, 1839. p. 43. « It is evident that the words of Vitruvius, above quoted, refer to the more modern, or Ionian form of the agora. » Περὶ τῆς παρ' ἀρχαίοις καθόλου ἀγορᾶς· ἐπιθ. E. Caillemet ἐν τῷ ὑπὸ Daremberg et Saglio ἐκδομένῳ Dictionnaire des antiquités. Paris, 1873 p. 152—154.

3) Aristides, Ed. G. Dind. Lipsiae, 1829. I, σ. 375.

ἀγορᾶς, ἀναφωνεῖ, ὦ χρυσοῦ τε ἐπώνυμοι καὶ ἱερῶν ὁδοὶ καθ' ἕκαστον πλαίσιον, ἀντ' ἀγορᾶς ἅπασαι . . . . ποι ποτε γῆς ἔδουτε; » ¹⁾ Ἐν δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα Μάρκον τὸν Αὐρήλιον ἐπιστολῇ αὐτοῦ, δι' ἧς τὴν δι' αὐτοῦ ἀνίδρουσιν τῆς ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ ἐκείνου καταπεσοῦσης πόλεως ἐξαιτεῖται, «οἴχεται, ἀνακράζει, (καὶ) ἀγορᾶς κάλλη. » ²⁾ Ἐξ ἐτέρου δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔργου φαίνεται ὅτι ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεως ταύτης ὑπῆρχε θωμὸς πρὸς τιμὴν Διὸς τοῦ Σωτήρος. ³⁾ Τῆς ἀγορᾶς ταύτης μνεία ποιεῖται ὁ Ἀριστείδης καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ λόγων, ἐν ᾧ περιεργότατόν τι ὄνειρον διηγεῖται, ὅπερ αὐτὸς οὗτος ἐνυπνιάσθη ποτὲ ἀσθενῆς ὢν. « Ἐδόκουν, φησί, . . . φανῆναί τε ἐν τῇ πόλει τῶν Σμυρναίων ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ σκοπεῖν ὅπως ὡς τάχιστα πολλοὶ τε ἀθροισθεῖεν καὶ ἐνδειξαίμην τὸ ὄν. Κακ τούτου αὐτὸς τε λαμπάδα λαμβάνω καὶ πάντες ἐλαμπαδηφόρουσιν οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ τὸ Εὐριπίδειον τοῦτο ἔλεγον.

Ἦλιε θεᾶς ἵπποισιν ἐλίσσων φλόγα. » ⁴⁾

II

Περὶ δὲ τῶν ἀγορανόμων τῆς Σμύρνης, ἡ ἀρχαιολογία ἐξ ἐπιγραφῶν ἀνεῦρε μέχρι τοῦ νῦν δύο μόνον, ἐξ ὧν ὁ μὲν ὠνομάζετο Τ. Φ. Ὀνήσιμος ⁵⁾, ὁ δὲ Κλαύδιος Παυ-

1) Aristides σ. 426.—Ὁ σεισμὸς οὗτος ἐγένετο τῷ 177 φ ἔτει μ. Χ. Ὅρα δὲ περὶ αὐτοῦ L. Storari, Guida di Smirne. Torino, 1857. p. 19.—Πρὸς καὶ τὸ ἡμέτερον «Ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία ἐν Σμύρνῃ ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας» ἐν τῷ 309 φ φύλλῳ τῆς ὑπὸ τῶν κ. Μ. καὶ Χ. Χαμουδοπούλου ἐκδομένης ἐνταῦθα «Προόδου.»

2) Aristides. Dind. I, σ. 763.

3) Αὐτόθι. I, σ. 498.

4) Αὐτόθι. I, σ. 451.—Ἐν τοῖς βίοις τῶν σοφιστῶν, ὁ Φιλόστρατος λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς κατὰ Σμύρνην ἀγορᾶς ἐστήθη χαλκοῦς ἀνδρῆς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀριστείδου. ed. C. L. Kayser. σ. 252, θ'.

5) A. Boeckhii, Corp. Inscript. Graec. II, no. 3193.

λείνου ¹⁾. Διότι πασίγνωστόν ἐστὶν ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἐν πολλαῖς πόλεσιν οἱ κάτοικοι αὐτῶν καθίστων ἀρχοντας ἐπονομαζομένους ἀγορανόμους ²⁾, ὧν καθήκοντα ἦσαν, ἡ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλουμένων ὠνίων ἐπιμέλεια ³⁾, ἡ κατὰ τὸ δίκαιον πώλησις αὐτῶν ⁴⁾, ἡ εὐκοσμία τῆς ἀγορᾶς, καὶ πᾶν ὅ,τι εἰς τὴν καλὴν ταύτης διοίκησιν συνετέλει ἢ ἄλλως, ἵνα κατὰ Buchsenshüt ⁵⁾ εἴπωμεν, «Ihre Aufgabe (δηλ. τῶν ἀγορανόμων) war es zunächst, dafür zu sorgen, dass auf dem Markte die äussere Ordnung erhalten and jede Störung des Verkehrs vermieden würde, zu welchem Zwecke sie sogar die Befugnis besaßen, körperliche Züchtigungen anzuwenden. Ferner hatten sie darauf zu sehen, dass beim Kauf und Verkauf keinerlei Betrug ausgeübt wurde, u.s.w.» ⁶⁾. Ἐκ δὲ τῶν σταθμῶν, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἐπομένοις πραγματευσομεθα, ἀνευρίσκομεν τρεῖς ἔτι ἀγορανόμους· ἦτοι Αὐρήλιόν τινα Περπέρου, Θεσέα τινὰ, δις ἀγορανομήσαντα, καὶ ἕτερον

1) C. I. G. II, no. 3204.

2) Τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν πόλεων τούτων ὄρα παρὰ C. Mueller, Aegaeitica. Berolini, 1817 p. 438. μάλιστα δὲ παρὰ E. Caillemair ἐν τῷ ὑπὸ Daremberg & Saglio ἐκδομένῳ Dictionnaire des antiquités. Paris, p. 455.

3) Scholia in Aristophanem. Parisiis, 1855. σ. 466.—Suidae, Lexicon. Ed. G. Bernhardt. Halis, 1853. I, σ. 65.—I. Bekkeri, Anecdota Graeca. Berolini, 1844. I, σ. 499, 26.—Harpokratōnis, Lexicon. Lipsiae, 1824. I, σ. 5.

4) Hysychii, Lexicon. ed. M. Schmidt. Ienae, 1858. I, σ. 29.

5) B. Büchsenschütz, Besitz und Erwerb im griechischen Alterthume. Halle, 1869. σ. 536.

6) Κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν οἱ ἀγορανόμοι ὠνομάζοντο καὶ λογισταί. (ὄρ. Schol. in Aristoph. σ. 252.)—Εἰ καὶ ἐν τῷ ὑπὸ W. Smith ἐκδοθέντι Dictionary of antiquities ἀναγινώσκει τις ὅτι «under the Roman empire the agoranomi were called λογισταί», ἐκ πολλῶν ὁμῶς ἐπιγραφῶν καταδεικνύεται ὅτι οἱ ἀρχοντες οὗτοι διετήρουν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Καισάρων τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν τίτλον.

οὗ τὸ ὄνομα δὲν ἠδυνήθημεν εὐχερῶς νὰ ἀναγνώσωμεν ἐπὶ τινος ἐξ αὐτῶν. ¹⁾

Προτάξαντες ταῦτα ἐν εἴδει προσιμίου τῆς βραχείας ταύτης διατριβῆς μας, ἐρχόμεθα ἤδη καὶ εἰς τὸ περὶ τῶν ἀρχαίων σταθμῶν τῆς Σμύρνης.

III

Περὶ τοῦ βάρους τῶν σταθμῶν τῆς Σμύρνης, καθόσον ἡμεῖς γινώσκομεν, οὐδαμῶς γίγνεται μνεία· διὸ καὶ ἀσκοπὸς ἀποβήσεται πᾶσα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔρευνα, ἥτοι ἡ ἀνακάλυψις οἰκείου σταθμολογικοῦ συστήματος ἐν Σμύρνη. Πλὴν ἀλλὰ, σταθμολογικὸν σύστημα ἐν Σμύρνη, νομίζομεν, ἐπικρατήσαν καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐν χρήσει, εἴτε ἀρχαίον εἴτε σολῶνειον ²⁾· διότι πρώτη μὲν ἀπόδειξις τῆς γνώμης ἡμῶν ταύτης ἐστὶν ὅτι οὐδεμία ἰωνικὴ πόλις φαίνεται ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἴδιον σταθμολογικὸν σύστημα ἔχουσα· δευτέρα δὲ ὅτι οἱ ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀποικίσαντες εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Ἴωνες ἤγα-

1) Σύνθεσις ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν σταθμῶν τὰ τῶν ἀγορανόμων ὀνόματα. Π. γ. ἐπὶ σταθμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀντιοχείας, εὑρισκομένων νῦν ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων, ἀναγινώσκομεν τάδε: ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΓΝΤΩΝ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΚΑΙ ΠΟΠΑΙΟΥ. Ἐπὶ δὲ ἐτέρου τῆς πόλεως Βηρυτοῦ, ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΓΟΡΑΝΟ (μου). Ὁρα Chabouillet, Catalogne des camées et pierres gravées de la Bibliothèque impériale. Paris. p. 513, 545.

2) Περὶ τε τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ ὑπὸ Σόλωνος εἰσαχθέντος ἐν Ἀττικῇ ἐμπορικοῦ σταθμολογικοῦ συστήματος ἀνάγνωθι Fr. Hultsch, Griechische und Römische Metrologie. Berlin, 1862. σ. 407.—Περὶ δὲ τοῦ καθόλου σταθμολογικοῦ συστήματος, παρ' Ἑλλῆσι ὄρα Saige y, Traité de métrologie ancienne et moderne. Paris, 1834.—Hessey, on the ancient weights and money. Oxford, 1836.—J. E i s e n s c h m i d, de ponderibus et mensuris veterum Roman. Graec. Hebr. Argenton, 1707.—Schillbach, de ponderibus graecis ἐν τοῖς Annali de l'istituto di Roma, 1863.

γον μεθ' ἑαυτῶν καὶ πάντα τὰ ἐμπορικά τε καὶ θρησκευτικά καὶ κοινωνικά αὐτῶν ἤθη καὶ ἔθιμα.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων λοιπὸν σταθμῶν τῆς Σμύρνης πλουσιωτέραν μέχρι τοῦδε συλλογὴν κατέχει τὸ ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῆς ἐν Σμύρνη Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Εἰσὶ δὲ ταῦτα ἐν συνόλῳ 44, ἐξ ὧν ἑπτὰ μόνον εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν ἀνάγονται. Ἄπαντα τὰ τοῦ Μουσείου τούτου σταθμάεισιν 157, προελθόντα ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Μικρασίας· τινῶν τούτων κάτοχος ἤτο ποτε ὁ Ἑλβετὸς Gonzenbach, ὅστις δυστυχῶς ἐν ταῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ δὲν ἐσημείωσεν ἀκριβῶς πόθεν προῆλθεν ἕκαστος τῶν σταθμῶν τούτων ¹⁾. Διὸ ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ πλείστων σταθμῶν ὑπαρχόντων Σμυρναϊκοῦ μὲν ρυθμοῦ, ὁμοίων δὲ τῇ τέχνῃ τοῖς γνωστοῖς τῆς Σμύρνης σταθμοῖς, δὲν τολμῶμεν νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὰ ὡς τοιαῦτα. Εἰσὶ δὲ κατεσκευασμένα τὰ μὲν ἀρχαιότερα ἐκ μολύβδου, τὰ δὲ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἐξ ὀρειχάλκου. Καὶ πλείστα μὲν τούτων ἔχουσι σχῆμα τετράγωνον, ἔνια δὲ στρογγύλον· τούτων δὲ ~~3~~ τὰ μὲν πρῶτά εἰσι τὰ ἀρχαιότερα, τὰ δὲ ἐποχῆς μεταγενεστέρας.

Ἴδου δὲ ἐπὶ τέλους ἡ ἐν ὀλίγοις περιγραφῇ τῶν Σμυρναϊκῶν σταθμῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἐν ἐπιγραφαῖς, τῶν καὶ μείζονα ἀξίαν ἐχόντων ἐκ πάντων τῶν ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ Μουσεῖῳ τῆς Σμύρνης κειμένων.

(Σημείωσις. Ὁ ἐν ἑκάστῳ παραγράφῳ ἀριθμὸς δεικνύει τὸν κατὰ τὸν τοῦ Μουσεῖου κατάλογον ἀριθμὸν).

1) Ἡ ἀρχαιολογικὴ συλλογὴ τοῦ μακαρίτου Gonzenbach ἦν Μαν ἀξία. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸ πλείστον αὐτῆς μέρος περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Μουσείου τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς. Σύντομον μὲν, ἀλλ' ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς συλλογῆς ταύτης εἶχε φιλοπονήσει ὁ ἐν Heidelberg καθηγητὴς Stark ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ συγγράμματι «Nach dem Griechischen Orient.» Heidelberg, 1874. σελ. 198, 381.

Ἄρθ. 62. Σταθμὸς στρογγύλος· διαμέτρου ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας $\frac{8}{100}$, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας $\frac{7}{100}$. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγαλειτέρας ἐπιφανείας φέρει τύπον μονογράμματος ΠΕ, ὅπερ ἴσως εἶναι ὁ τύπος τῆς σφραγίδος τοῦ κύκλῳ τῆς ἐπιφανείας ταύτης οὕτως ὀνομαζομένου ἀγορανόμου ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΠΕΡΠΕΡΟΥ. Ἐπὶ δὲ τῆς μικροτέρας ἐπιφανείας, ἐν τρισὶ γραμμαῖς, ἔστι γεγραμμένη ἢ ἐν γενικῇ πτώσει λέξις ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΥ, ἣτις ἐστὶν ὁ τίτλος τοῦ ἐν τῇ ἀντικειμένη πλευρᾷ ὀνόματος. Ἐχομεν ἄρα ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ σταθμὸν κατασκευασθέντα ἐπὶ ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΠΕΡΠΕΡΟΥ ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΥ. Ζυγίζει γραμμ. 474. *)

Ἄρθ. 63. — Σταθμὸς τετράγωνος· πλάτους μὲν $8\frac{50}{100}$ τοῦ μ. ὕψους δὲ $\frac{8}{100}$. ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας εὑρηται ἡ λέξις ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ, ἐν δυσὶ σειραῖς. Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ὁ σταθμὸς οὗτος φαίνεται ὁ ἀρχαιότερος πάντων τῶν ἐνταῦθα περιγραφομένων. Εὐρέθη δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους Πάγου καὶ ζυγίζει γραμμ. 910. **)

Ἄρθ. 76. — Σταθμὸς στρογγύλλος· διαμέτρου $\frac{4}{100}$ καὶ $\frac{4}{1000}$ τοῦ μ. Ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας φέρει τέσσαρας ὁμοίους τύπους περιέχοντας τὸ αὐτὸ μονόγραμμα ΔΠ. Ζυγίζει γραμμ. 161 ***)

Ἄρθ. 78. — Σταθμὸς τετράγωνος. Μήκους καὶ ὕψους $\frac{4}{100}$ καὶ $\frac{4}{1000}$. Ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἔχει τύπους ὁμοίους ἀλλήλοις, περιέχοντας τὸ αὐτὸ μονόγραμμα ΦΔΒ. Ζυγίζει γραμμ. 151.

Ἄρθ. 87. — Σταθμὸς τετράγωνος. Μήκους καὶ ὕψους $\frac{6}{100}$ καὶ $\frac{8}{1000}$. Ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν τέτταρσι γραμμαῖς,

*) Ὅρα εἰκ. 3.

**) Ὅρα εἰκ. 2.

***) Ὅρα εἰκ. 4.

τὰς λέξεις ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΥ ΘΗΣΕΟΥ ΣΜΥΡΤΩ, αἵτινες σημαίνουσιν ὅτι ὁ σταθμὸς οὗτος κατεσκευάσθη ἐπὶ Θησέου, ἀγορανόμου τὸ 6^{ον} διατελοῦντος ἐν Σμύρνη. Ζυγίζει γραμμ. 447 *)

Ἄρθ. 94. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 107 καὶ $\frac{2}{10}$. Ἐν ἐκάστη γωνίᾳ μιᾶς τῶν ἐπιφανειῶν αὐτοῦ ἔχει τύπον στρογγύλον, ἐν ᾧ καὶ μονόγραμμα δυσδιάκριτον.

Ἄρθ. 95. — Σταθμὸς τετράγωνος. Πλάτους μὲν $\frac{6}{100}$ καὶ $\frac{3}{1000}$, ὕψους δὲ $\frac{5}{100}$ καὶ $\frac{8}{1000}$. Ζυγίζει γραμμ. 232. Ἐν ἐξεχούσῃ δὲ ἐπιφανείᾳ φέρονται αἱ λέξεις ΑΓΟΡΑΝ.ΔΗΜΟΣ.ΣΜΥΡΝΥ. Ὁ σταθμὸς οὗτός ἐστιν ὁμοῖος τῷ ἐν τῷ ἐπομένῳ ἀριθμῷ 96ψ, ζυγίζοντι ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοῦ σκωρίας $16\frac{1}{2}$ ἔτι γραμμάρια, ἤτοι $256\frac{1}{2}$. Ἀμφότεροι εὐρέθησαν ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Σμύρνης Ναρλίκιοι. **)

Ἄρθ. 97. — Σταθμὸς τετράγωνος ἐπιμήκης. Μήκους 3, $\frac{50}{100}$ ὕψους $\frac{3}{100}$. Ἐν τινὶ ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ φέρει τὸ μονόγραμμα Δι. Ζυγίζει γραμμ. 140.

Ἄρθ. 104. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 47 καὶ $\frac{2}{10}$. Ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἔχει τὸ μονόγραμμα ΝΕ.

Ἄρθ. 121. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 20. Μονόγραμμα δ' ἔχει τὰ στοιχεῖα Δζ.

Ἄρθ. 175. — Σταθμὸς τετράγωνος. Μήκους καὶ ὕψους 6, $\frac{50}{100}$. βάρους δὲ 333 γραμμ. Ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἔχει δυσδιάκριτως τὸ ὄνομα ἀγορανόμου τινός·

*) Ὅρα εἰκ. 4.

**) Ὅρα εἰκ. 5.

M . . . .

BIOY

... IANO

.... Y

πλησίον δὲ τοῦ ἐν τῷ τέλει Y τύπον τετράγωνον. Ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας, ἐν τρισὶ σειραῖς, τὴν λέξιν ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΥ.

Ἄρθ. 132. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 51 καὶ $\frac{4}{10}$. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν ἐπιφανειῶν αὐτοῦ φέρει τὸ στοιχεῖον Δ.

Ἄρθ. 124. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμάρια 16, 6. Ἐπὶ τινος δὲ ἐπιφανείας αὐτοῦ φέρει τὰ στοιχεῖα ΖΕ.

Ἄρθ. 178. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 177. Ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ διακρίνονται τὰ ἑξῆς μόνον στοιχεῖα ΣΜΥ. Ἔστι δὲ μήκους μὲν $4\frac{50}{100}$, ὕψους δὲ $\frac{4}{100}$.

Ἄρθ. 215 — Σταθμὸς πυραμοειδῆς. Ὑψους $\frac{4}{100}$ καὶ $\frac{4}{1000}$. Ζυγίζει γραμμ. 107. Ὑπὸ τὴν θάσιν αὐτοῦ εὑρηται τὸ μονόγραμμα ΔΙ. Εὑρέθη δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους Πάγου καὶ ἐδωρήθη τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κυρίου Γεωργίου Λάτρη.

Ἄρθ. 106. — Σταθμὸς τετράγωνος. Ζυγίζει γραμμ. 168. Ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν ἐπιφανειῶν του φέρει τύπον εἶδους ἀμφορέως.

Ἄρθ. 177 — Σταθμὸς στρογγύλος. Ζυγίζει γραμμ. 53· φέρει δ' ἐπὶ τινος ἐπιφανείας του δύο τύπους.

Ἄρθ. 214. — Σταθμὸς πυραμοειδῆς· ὕψους $\frac{6}{100}$ τοῦ μ. Ὑπὸ τὴν θάσιν αὐτοῦ φέρει τύπον κοσμήματος. Ζυγίζει δὲ γραμμ. 88. Ἐδωρήθη τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Γεωργίου Λάτρη.

Ἄρθ. 218. — Σταθμὸς τετράγωνος εὑρεθείς ἐπὶ τοῦ Τε-

πεντζικίου. Φέρει δὲ τύπον προτομῆς Ῥωμαίου τινὸς αὐτοκράτορος. Ζυγ. γραμμ. 59. *)

Ἐν δὲ τῇ ἀρχαιολογικῇ προσφορᾷ τοῦ ἱατροῦ κ. Μιχαήλ Η. Κοσσονῆ εὑρηται σταθμὸς τις ὁμοῖος σχεδὸν τῷ ὑπ' ἀρθ. 178. φέρει δὲ ἐπὶ τινος τῶν ἐπιφανειῶν αὐτοῦ ἄνω μὲν τὰ στοιχεῖα ΣΜΥΡ, κάτω δὲ ἐν Α. Ζυγίζει γραμμ. 180. Ἄλλος δὲ ζυγίζει γραμμ. 26· ὡς μονόγραμμα δὲ φέρει τὰ στοιχεῖα Φ Δ Β. **)

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσα ἐκ τῶν ἀρχαίων Σμυρναϊκῶν σταθμῶν ἐπιγραφὰς ἢ τύπους φέρουσιν. Τὰ δ' ἀνεπίγραφα, μὴ δυνάμενα νὰ περιγραφῶσι, καθάπερ ἡμεῖς βουλόμεθα, καταγράφονται ἀπλῶς ἐν τῷ ἐπισυνημμένῳ πίνακι σὺν τῇ καταμετρήσει τοῦ βάρους αὐτῶν, γενομένη τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ κυρίου Διονυσίου Μαρκοπούλου, πρὸς ὃν καὶ ἀπονέμομεν ἤδη τὰς οἰκειὰς ἡμῶν εὐχαριστίας. Εἰσὶ δὲ ταῦτα πάντα δέκα καὶ ἑξ· εὑρίσκονται δ' ἐν τῷ Μουσεῖῳ ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 64, 71, 81, 85, 98, 102, 112, 113, 129, 135, 137, 138, 188, 189, 191, 193· τρία δὲ ἕτερα ἐν τῇ προσφορᾷ τοῦ ἱατροῦ κ. Μ. Η. Κοσσονῆ.

Τῆς δὲ βυζαντινῆς ἐποχῆς σταθμὰ, εὑρεθέντα ἐν Σμύρνη, κατέχει τὸ Μουσεῖον μέχρι τοῦ νῦν μόνον ἑπτὰ, ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο εὑρίσκοντο ἐν αὐτῷ ἐξ ἀρχῆς τῆς συστάσεώς του, τὰ δ' ἕτερα πέντε προσεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Μιχαήλ Η. Κοσσονῆ.

*) Ὅρα εἰκ. 4.

**) Πρὸς ἀνωτ. σ. 20. ἀρθ. 78.

ΠΙΝΑΞ

Ἐν ᾧ δηλοῦται ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ βάρος τῶν ἐν τῷ ἀρχαιο-
λογικῷ Μουσείῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς
εὑρισκομένων ἀρχαίων τῆς Σμύρνης σταθμῶν.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΑΘ.	ΒΑΡΟΣ ΑΥΤΟΥ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΑΘ.	ΒΑΡΟΣ ΑΥΤΟΥ.
62	Γραμ. 474	113	Γραμ. 27 ¹ / ₂
63	» 910	121	» 20
64	» 157 ⁷ / ₁₀	124	» 16 ⁶ / ₁₀
71	» 19 ⁷ / ₁₀	129	» 5 ¹ / ₂
76	» 161	132	» 51 ⁴ / ₁₀
78	» 151	135	» 4 ⁶ / ₁₀
81	—	137	» 2
85	» 11 ⁴ / ₁₀	138	» 1 ⁵ / ₁₀
87	» 447	175	» 333
94	» 107 ³ / ₁₀	177	» 53
95	» 232	178	» 177
96	» 256 ¹ / ₂	188	» 27 ¹ / ₂
97	» 140	189	» 15
98	» 89	191	» 7 ¹ / ₂
102	» 220	193	» 10
104	» 47 ² / ₁₀	214	» 88
106	» 168	215	» 107
112	» 23 ¹ / ₂	218	» 59

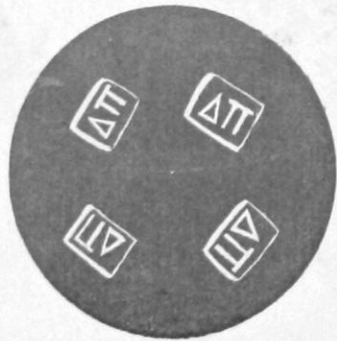

ΣΜΥΡ
ΝΑΙΩ

SISMANOGILIO

ΑΓΟΡΑΝ
ΔΗΜΟΣ
ΣΜΥΡΝΥ

ΑΓΟΡΑ
ΝΟΜΟΥ
ΘΗΣΕΟΥ
ΣΜΥΡ ΤΒ

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

SISMANOGLIO
MEGARÒ